

Lovforslag nr. L 39. Fremsat den 14. december 2001 af Villy Søvndal (SF), Anne Baastrup (SF) og Aage Frandsen (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Præcisering af kommunernes pligt til at yde hjemmehjælp m.v.)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 844 af 24. september 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 71, stk. 1, ændres »Kommunen sørger for tilbud om« til: »Kommunen har pligt til at tilbyde«.

2. I § 75, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Tilbudene efter § 71, stk. 1, nr. 2, skal som minimum omfatte hjælp til rengøring, vask, ind-

køb og madlavning, i det omfang en person ikke egenhændigt – eller kun vanskeligt eller med betydelige gener – kan udføre disse opgaver selv. Kommunen er forpligtet til at give tilbudene et indhold, der sikrer, at personen kan klare sig i sit eget hjem.«

§ 2

Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 29 fra folketingsåret 2001-02, 1. samling, se Folketingstidende tillæg A side 774 og 776, som var en genfremsættelse af L 166 fra folketingsåret 1998-1999, jf. Folketingstidende 1998-1999, forhandlingerne side 3850 og tillæg A side 3843 og 3845. Lovforslag nr. L 166 indeholdt en pligt for kommunerne til at yde ledsagelse som en del af hjemmehjælpen. Denne del er ikke medtaget i dette lovforslag.

Med mellemrum sker der massive nedskæringer i hjemmehjælpen. Forskellene er store fra kommune til kommune. De seneste eksempler fra Københavns Kommune viser med tydelig nødvendighed, at der er behov for at indføre et minimumsniveau for den hjælp, kommunen skal yde. Eksemplerne fra Københavns Kommune viser, at servicelovens principper om retten til en individuel vurdering fejles til side som en formalitet. Når en kommune på få dage eller uger fjerner hjemmehjælp fra et større antal modtagere eller vælger bare at aflyse den visiterede hjælp uden at tilbyde erstatningshjælp, er det ikke udtryk for en individuel vurdering, men tegn på en generel nedskæring og forringelse af velfærden for pensionister og andre modtagere af hjemmehjælp.

Socialministeren har ikke villet reagere effektivt mod kommunernes indskrænkninger. Derfor er der behov for en opstramning af loven, så det bliver klart, at kommunerne har pligt til yde hjemmehjælp, hvor denne er nødvendig.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at der ikke er grund til at tro, at minimumskravene bliver laveste fællesnævner for hjemmehjælpen. Andre områder, f.eks. folkeskoleområdet, kan fremdrages som bevis for, at der er stor variation fra top til bund trods regler om minimumskrav.

Hensigten med lovforslaget er ikke at fratage kommunerne skønnet over, hvilken hjælp der er behov for. Tanken er alene at sætte en nedre grænse, så det ikke er lovligt for kommunerne at gå under et vist niveau.

Socialministerens passivitet hænger sammen med, at de kommunale nedskæringer kan føres tilbage til den aftale, regeringen påtvang kommunerne i foråret 1998, hvor stigningen i de kommunale udgifter blev sat voldsomt ned i forhold til tidligere år. Regeringen bærer således et stort medansvar for nedskæringerne.

Regeringen er også medskyldig i, at det nu synes helt accepteret, at netop hjælpen til praktisk bistand skæres bort, for allerede kommuneaftalen for 1998 lagde op til at prioritere de svageste ældre frem for de næstsvageste. Det er helt fint at bruge flere ressourcer på de svageste, men det må ikke ske på bekostning af de næstsvageste. Desværre har man ikke set meget til forbedringer for de svageste; der er kun sket nedskæringer for de næstsvageste.

SF mener, at det nu må slås fast, at hjemmehjælp ikke er noget, en kommune yder eller ikke yder efter kommunalbestyrelsens forgodtbefindende. Hjemmehjælp er en ret for borgerne. Derfor skal kommunerne nu have en pligt til at yde den. Man længes tilbage til dengang, da Socialdemokratiet mente, at der var behov for en klar ret til at få velfærdsydelse.

Hvis kommunerne skal leve op til dette, vil det koste penge. Det kan diskuteres, om kommunerne i givet fald har krav på compensation via bloktilskuddet, ud fra den betragtning at loven allerede i dag kan fortolkes således, at kommunerne har disse pligter. SF mener, at kommunerne i alle tilfælde har brug for flere penge til hjemmehjælp, og vil gerne drøfte dette – samt den nødvendige finansiering – i forbindelse med behandlingen af lovforslaget.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Serviceovens § 71 indledes i dag med formuleringen: »Kommunen sørger for tilbud om ...«. I juridisk sprogbrug opfattes dette normalt som en pligt, men der er tilsyneladende tale om en unormal situation, og derfor foreslås formuleringen ændret til det utvetydige: »Kommunen har pligt til at tilbyde ...«.

Det gælder naturligvis kun i de tilfælde, hvor de i loven nævnte forudsætninger er opfyldt. Her er der akut brug for en præcisering af, hvornår der skal ydes hjælp til praktiske opgaver. Det er nemlig her, man ser de voldsomme nedskæringer.

Ved formuleringen af, hvorledes kommunen skal udfylde pligten til at yde hjemmehjælp, præciseres efter lovforslaget i § 75, stk. 1:

- 1) at kommunen skal yde hjælp i de beskrevne tilfælde,
- 2) hvilke typer af praktisk hjælp kommunen om fornødent skal yde hjælp til,
- 3) at hjælp skal ydes dels i de tilfælde, hvor en person ikke kan udføre arbejdsopgaverne selv, dels i

de tilfælde, hvor en person ganske vist kan udføre dem selv, men hvor det er vanskeligt eller medfører betydelige gener, f.eks. i form af smerter, træthed og lign.,

- 4) at hjælpen skal give mulighed for, at personen kan klare sig i eget hjem. Herved forstås mere, end at pågældende blot skal kunne overleve. Det skal ske på en rimelig og anstændig måde, hvilket indebærer, at hjemmet er rimelig præsentabelt, at personen i et vist omfang kan komme ud, m.v.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Skriftlig fremsættelse

Villy Søvnald (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Præcisering af kommunernes pligt til at yde hjemmehjælp m.v.).

(Lovforslag nr. L 39).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Kapitel 14

Personlig hjælp, omsorg og pleje m.v.

§ 71. Kommunen sørger for tilbud om

- 1) personlig hjælp og pleje,
- 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og
- 3) hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder.

Stk. 2. Tilbudene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidig eller varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Stk. 3. En person, som efter en afgørelse truffet af kommunen er berettiget til hjælp eller støtte efter stk. 1, nr. 2, skal kunne vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunen, som herefter skal indgå skriftlig aftale med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne samt om betaling m.v.

Stk. 4. Tilbudene efter stk. 1, nr. 1 og 2, kan ikke gives som generelle tilbud efter § 65.

§ 75. Tilbudene i §§ 71-73 gives efter en konkret individuel vurdering af behovet til opgaver, som modtageren ikke selv kan udføre. Tilbudene skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Lovforslaget

Kapitel 14

Personlig hjælp, omsorg og pleje m.v.

§ 71. Kommunen har pligt til at tilbyde

- 1) personlig hjælp og pleje,
- 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og
- 3) hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder.

Stk. 2. Tilbudene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidig eller varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Stk. 3. En person, som efter en afgørelse truffet af kommunen er berettiget til hjælp eller støtte efter stk. 1, nr. 2, skal kunne vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunen, som herefter skal indgå skriftlig aftale med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne samt om betaling m.v.

Stk. 4. Tilbudene efter stk. 1, nr. 1 og 2, kan ikke gives som generelle tilbud efter § 65.

§ 75. Tilbudene i §§ 71-73 gives efter en konkret, individuel vurdering af behovet til opgaver, som modtageren ikke selv kan udføre. Tilbudene skal løbende tilpasses modtagerens behov. Tilbudene efter § 71, stk. 1, nr. 2, skal som minimum omfatte hjælp til rengøring, vask, indkøb, madlavning i det omfang en person ikke egenhændigt – eller kun vanskeligt eller med betydelige gener – kan udføre disse opgaver selv. Kommunen er forpligtet til at give tilbudene et indhold, der sikrer, at personen kan klare sig i sit eget hjem.

Gældende formulering

Stk. 2. Tilbudene i §§ 71-73 skal bidrage til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 3. Personer, der modtager hjælp eller støtte efter § 71, stk. 1, nr. 2, kan i særlige tilfælde vælge en hel eller delvis anden hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet end den, der er truffet afgørelse om, jf. stk. 1 og 2. Kommunen kan beslutte, at, at modtageren i disse tilfælde kan vælge hjælp til andre opgaver end dem, der er nævnt i § 71, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. En klage over en afgørelse efter §§ 71 og 72 kan først indbringes for det sociale nævn, når

- 1) klagen har været behandlet af klagerådet, jf. § 34, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og
- 2) kommunalbestyrelsen har taget stilling til klagerådets indstilling.

Lovforslaget

Stk. 2. Tilbudene i §§ 71-73 skal bidrage til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 3. Personer, der modtager hjælp eller støtte efter § 71, stk. 1, nr. 2, kan i særlige tilfælde vælge en hel eller delvis anden hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet end den, der er truffet afgørelse om, jf. stk. 1 og 2. Kommunen kan beslutte, at, at modtageren i disse tilfælde kan vælge hjælp til andre opgaver end dem, der er nævnt i § 71, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. En klage over en afgørelse efter §§ 71 og 72 kan først indbringes for det sociale nævn, når

- 1) klagen har været behandlet af klagerådet, jf. § 34, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og
- 2) kommunalbestyrelsen har taget stilling til klagerådets indstilling.